

УДК 654.197:316.658.4»20

Революція гідності і тенденції зросійщення Українського телебачення

Олег Романчук,канд. філол. н., гол. ред. журналу
«Універсум» (Львів)

© Романчук О., 2018

Андрій Куликов, відомий тележурналіст, ведучий програми «Свобода слова» на ICTV, констатує, що в Україні забагато телебачення, зрезюмував, що це унеможлиблює забезпечення якісного продукту в усьому телевізійному просторі. Відтак маємо *«закупівлю великої кількості низькопробної продукції, насамперед російської, хоча і американської також. Російська продукція – небезпечніша. Вона показує майже таких людей, як ми, тому і впливає на глядача більше, ніж, скажімо, американська з таким же сюжетом. Українська аудиторія швидше асоціюватиме себе з росіянами, аніж з американцями чи навіть поляками»*.

Висновки абсолютно правильні. Тому обурює, що процес зросійщення українців не припинився і після Революції Гідності – на свідомість і розум громадян продовжує чинитися ідеологічний тиск через пропаганду російської мас-культури, кіно й телебачення. Кремль і його п'ята колона в Україні прагне переконати її громадян (насамперед, молоде покоління), що Росія для них психологічно ближча, ніж, приміром, Польща чи Словаччина. Цей луб'янський міф робить свою підступну справу – підриває здатність до опору як психологічного, так і мілітарного. І не з добра-дива 19 грудня 2014 року на телеканалі ICTV демонструвалися «Наркомовський обоз» і телесеріал «Смертельна сутичка»...

П'ята колона в Україні підступно й безцеремонно продовжує реалізовувати давні й сучасні теоретичні розробки російських фахівців з інформаційних воєн.

І справді. Впродовж 60-х і початку 70-х років ХХ століття Євген Месснер, колишній полковник Генерального штабу Російської імператорської армії, військовий теоретик, доводив, що сучасна збройна боротьба перейшла від традиційних методів до нових – «боротьби заколотом»: «Впредь важнейшим будет почитаться завоевание душ во враждующем государстве. <...> Не об уничтожении живой силы надо думать, а о сокрушении психической силы. <...> Агитация во время войны должна быть двуличной: одна полуправда для своих,

другая – для противника. <...> Воевание повстанцами, диверсантами, террористами, саботажниками, пропагандистами примет в будущем огромные размеры». Нічого не нагадує?

А ось як визначає статус сучасної інформаційної війни Андрей Манойло, випускник Факультету підготовки керівних кадрів Академії ФСБ: «Информационно-психологическая война <...> в настоящее время представляет собой наиболее социально опасную форму <...> противоборства, осуществляемого насильственными средствами и способами воздействия на информационно-психологическую сферу противника с целью решения стратегических задач. <...> В качестве объектов воздействия выделяются <...> сознание населения, общественное мнение <...> В качестве целей информационной войны называются <...> навязывание противнику своих духовно-нравственных и культурологических ценностей в замену военных действий».

Демагогічною є позиція: мовляв, «не має значення», якою мовою отримувати інформацію з редакції українського радіо чи телестудії – «ліш би человек бил хароший». Таке фарисейство призвело мало не до втрати національної ідентичності, до засилля культури й мови країни-агресора.

Заборонити сотню-другу російських кінострічок, які становлять загрозу національним інтересам, недостатньо. В українському інформаційному просторі має домінувати українська мова та культура, зокрема культура масова. Інакше розриву з імперією не станеться.

Підтвердженням цього стала брутальна інформаційна спецоперація п'ятої колони на новорічних телеекранах України, а надто на «Інтері». Навіть представники влади зреагували. Принаймні вербально.

У перший день нового 2015 року секретар РНБОУ Олександр Турчинов заявив, що Національна рада з питань телебачення і радіомовлення повинна «негайно розглянути питання щодо позбавлення ліцензії телеканалу «Інтер», який став складовою інформаційної війни, що ведеться проти власної країни». На захист інформаційного простору України стали Юрій Стець, В'ячеслав Кириленко, Олексій Курінний, Святослав Цеголко.

Чи не забракне у відповідальний момент рішучості й політичної волі? Зрештою позбавлення ліцензії лише одного телеканалу для наведення ладу в інформаційному просторі України замало. Бо советсько-російський кіномотлох – комедійні та детективні серіали, розважальні та мультиплікаційні фільми – далеко не безневинні візуальні продукти, як це може здатися на перший погляд.

Приміром, такі советські культові фільми, як «Іронія долі, або З легким паром», «Джентльмени удачі», «Діамантова рука», «Москва сльозам не вірить», «Іван Васильович змінює професію», «Карнавальна ніч» тощо, які вже вкотре були реанімовані у цьогорічному новорічному телеефірі – яскравий симптом світоглядної кризи, яка все ще

дається взнаки навіть після Революції Гідності.

Достатньо переглянути програми українських телеканалів із кінця грудня — початку січня кожного року, щоб переконатись, що атавізми советськості не зникли. «Картіна маслом», – прокоментував би побачене колоритний Давид Маркович Гоцман із російського телесеріалу «Ліквідація». Бо «кіношне масло» на українських телеекранах ледь не всуціль російське...

Невже не можна було зробити україномовними новорічний музичний кіносеріал «Аліса в Дивосвіті» на ТРК «Україна», а, скажімо, на Першому національному новорічне шоу «Кінооке», «Перші на «Першому». Новорічно-різдвяне шоу?.. Волі забракло, вміння, фаховості, бажання чи чогось іншого?

У листопаді 2012 року Александр Владіміров, російський генерал-майор, член Ради з національної стратегії, звернув увагу на таке: «Основная борьба ведется на всех уровнях и сферах, но наиболее жестко на уровне и в сферах **национального сознания и базовых национальных ценностей**». А ще він запропонував **«изменить отношение к национальной информационной сфере в сторону формирования ее одной патриотичности»**.

РНБОУ мала б звернути увагу на сентенції російського генерала. Бо для того, щоб «Карфаген рускава міра» був зруйнований, треба знати плани ворога, треба знати, про що він думає.

REVOLUTION OF DIGNITY AND THE TENDENCIES OF THE UKRAINIAN TV RUSSIFICATION

Romancuk Oleh,

Candidate of Sciences (Philology), Associate Professor

Editor-in-chief of “Universum” journal (Lviv)

e-mail: journft@lnu.edu.ua (Faculty of Journalism address)

The author of the article researches the process of the Ukrainian TV space russification. The measures taken to solve the problems — such as banning of a number of Russian feature films which produce a threat to the national interests of Ukraine — are insufficient, inadequate and trivial.

The article presents the analysis of bygone and present-day theoretical researches and practical technologies of information wars, worked out by Russian specialists — Yevhenii Messner, Andriei Manoilo, Alexandr Vladimirov.

The author offers the ways of overcoming these negative tendencies, which, to a considerable extent, resulted in the loss of national identity, in the predominance of culture and language of the country-aggressor.

Key words: revolution of dignity, russification of the Ukrainian TV, myth, mass-culture, propaganda.